

Bar røv og fabriksarbejde

Privilegerede kvinder skabte forandringer - for dem selv og for andre. Foto: Wikimedia Commons.

Gretelise Holm 20.03.2022

BØGER // ANMELDELSE – Vibeke Vasbos kvindepolitiske erindringer er et nødvendigt bidrag til ethvert privat eller offentligt kvindehistorisk bibliotek, skriver Gretelise Holm begejstret og anerkender de privilegerede oprørere for kampindsatsen.

Denne gang går vi hele vejen – Kvindepolitiske erindringer

Forfatter: Vibeke Vasbo

Forlaget Café Monde, udkom d. 8. marts 2022. 420 sider, kr. 349,95

”Hvad gavner det fabriksarbejderne, at en flok privilegerede unge kvinder går rundt med bar røv og holder sommerferie ved stranden?”

Forfatteren Vibeke Vasbo refererer selv dette ”arbejderistiske” angreb på rødstrømperne og Femølejren i sin erindringsbog, *Denne gang går vi hele vejen*.

I dag tør man godt slutte, at: Jo, det gavtede også kvinderne på fabrikkerne. For uanset rødstrømpernes begrænsede antal, fik bevægelsen landsomspændende betydning ved at gøre det klart for de fleste, at der fortsat var store problemer med ligestillingen mellem mænd og kvinder.

Hendes erindringer er både personlige og kollektive, og det giver dem styrke, at de sjældent er præget af skråsikre meninger, men også rummer debat, tvivl og anfægtelser

Og rigtig mange kvinder begyndte at sige: ”Jeg er ikke rødstrømpe, men ...” for derefter at påpege manglen på ligestilling på et eller andet område.

Forfatteren [Vibeke Vasbo](#) (født 1944) var en af kvindekampens superaktivister i 1970’erne, og hendes kvindepolitiske erindringer, som udkom d. 8. marts i år, giver et omfattende indblik i alle de aktiviteter, overvejelser og debatter, som prægede kvindebevægelsen i de år.

Bogen må blive en helt nødvendigt bidrag til ethvert privat eller offentligt kvindehistorisk bibliotek.

Kvindekamp og klassekamp

Vibeke Vasbo var medstifter af rødstrømpebevægelsen, blandt initiativtagerne til den første Femø-lejr og stærkt engageret i kampen for ligeløn, retten til fri abort og minoritetsbeskyttelse.

Hendes erindringer er både personlige og kollektive, og det giver dem styrke, at de sjældent er præget af skråsikre meninger, men også rummer debat, tvivl og anfægtelser.

Hvorom alting er, så skal der et vist overskud til at gøre oprør, og det prægede også rødstrømpebevægelsen, som derfor ofte blev beskyldt for at være elitær eller privilegeret

Rødstrømpernes storhedstid faldt sammen med ungdomsoprøret og marxismen i store dele af det intellektuelle miljø, så en af de løbende, omfattende debatter handlede om, hvorvidt klassekampen eller kvindekampen skulle sættes først.

Den debat er også tilbagevendende i Vibeke Vasbos erindringsbog.

Rødstrømperne fandt frem til en salomonisk løsning med parolen: ”Ingen kvindekamp uden klassekamp – ingen klassekamp uden kvindekamp.”

Men det standsede ikke diskussionerne om, hvilken kamp måtte være den vigtigste.

Socialisternes hold-kæft-bolsje

Mange socialister kaldte kvindekampen for ”borgerlig” og ”privilegeret” og hævdede, at klassekampen var den vigtigste, fordi mænd også var indbyrdes ulige.

På den måde parkerede man på venstrefløjen ganske effektivt kvindernes ligestillingskrav: Indtil alle mænd var lige, måtte kvindernes krav være underordnede.

Altså et kæmpe hold-kæft-bolsje til kvinderne, hvis ligestillingskrav måtte udskydes til et fremtidigt utopia – efter revolutionen.

Den modsatrettede kvindepolitiske analyse var, at der i hver eneste samfundsklasse befinder sig en underklasse af kvinder, og at der finder en klasse-tværgående undertrykkelse sted. En undertrykkelse, som alene baserer sig på køn. Det er kampen mod denne klasse-tværgående kønsundertrykkelse, som er kvindebevægelsens vigtigste, mente man på det hold.

Privilegerede oprørere

Hvorom alting er, så skal der et vist overskud til at gøre oprør, og det prægede også rødstrømpebevægelsen, som derfor ofte blev beskyldt for at være elitær eller privilegeret.

Det gør den ikke mindre vigtig eller betydningsfuld.

Denne anmelder er nogenlunde jævnaldrende med rødstrømpeaktivisterne i Vibeke Vasbos erindringsbog. Og når man kommer fra et sted, hvor studentereksamen lå helt uden for den økonomiske rækkevidde, og hvor elevlønnen dårligt rakte til et lejet kælderværelse på Nordre Ringvej i Kolding, studser man over den lethed,

hvormed ungdomsoprørere og ligeretsaktivister samtidig bevæger sig ind og ud af deres universitetsstudier og ud og ind af egne eller kollektive boliger.

Vibeke Vasbo debuterede i 1976 med *Al den løgn om kvinders svaghed*.

Foto: Forlaget Café Monde/U Press

En del af forklaringen på denne lethed og frihed får man sporadisk i Vibeke Vasbos erindringsbog:

”Ralf (Pittelkow, red.) var allerede flyttet ud til Åbjergvej i Vanløse, hvor hans forældre havde købt et rækkehus til ham og hans søster...”

”Omsider flyttede jeg hen til Lillus i Hyskenstræde. Hendes far, en sagfører på Fyn, havde købt huset, for at børnene skulle have et sted at bo i København.”

”Den lørdag formiddag flyttede vi ud til Rentemestervej, til et hus, vi havde købt for Hexes og Ingers arveforskud...”

Selv kommer Vibeke Vasbo fra Als, hvor begge forældrene var læger. Hun droppede ud af universitetet for at blive fuldtidsaktivist og klarede sig økonomisk med korttidsansættelser som blandt andet sygehjælper, kranfører og lærer.

Ikke desto mindre fik hun oparbejdet en studiegæld, som det med tidens høje renter var svært at slippe af med:

”Men det lykkedes til sidst, med hjælp fra min mor...,” fortæller hun.

Det skal bestemt ikke lægges disse aktive unge mennesker til last, at de kom fra velbjergede miljøer. Tværtimod, de kunne have valgt mange lettere veje. Men det forklarer deres frihed, tid og overskud til at kæmpe for andre end sig selv.

Og tak for den kamp!

fri abortligestillingrødstrømpe

Gretelise Holm

Gretelise Holm, født 1946, har arbejdet som journalist, siden hun var 17 år, blandt andet på dagbladet Børsen, Berlingske Tidende og Politiken. Hun har været lektor og prorektor på Danmarks Journalisthøjskole, har boet fire år i Afrika og har